

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืนในการเข้าเผชิญเหตุหรือ การเข้าระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ¹

ธีรภัทร์ งามพร้อมมงคล²

1. บทนำ

โดยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อาวุธปืน(Police use of firearms) ในการเข้าการเข้าเผชิญเหตุหรือการเข้าระงับเหตุ และมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อาวุธปืนเพื่อจับกุมหรือหยุดยั้งกระทำผิดที่เกิดขึ้น ทั้งนี้การใช้อาวุธปืนสามารถใช้เพียงเท่าที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้เท่านั้น อันเป็นไปตามหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 บัญญัติว่า “ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตน หรือของผู้อื่นให้พ้นอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด”

แต่โดยที่อาวุธปืนถือเป็นสิ่งที่มีความอันตรายและก่อให้เกิดผลรุนแรงต่อเนื่องต่อตัวร่างกายจนถึงการเสียชีวิตของผู้กระทำความผิดและบางครั้งอาจส่งผลถึงเหยื่อและประชาชนที่อยู่รอบ ๆ ที่เกิดเหตุที่ ด้วยเหตุนี้รัฐจึงต้องมีมาตรการเข้ามาควบคุมกำกับการใช้ปืนของตำรวจแม้ว่าจะเป็นการใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอันเป็นงานในหน้าที่ของตำรวจ ดังจะเห็นได้จากองค์การสหประชาชาติ (United Nation) ได้ให้ความสำคัญต่อการการใช้กำลังและอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ ได้มีการออกหลักการพื้นฐานว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย (Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials) เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์การใช้กำลังและอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมแก่ความจำเป็นตามความร้ายแรงของความผิด และตามวัตถุประสงค์อันชอบด้วยกฎหมายที่ต้องการบรรลุในกรณีนั้น ๆ

หากพิจารณาจากเกณฑ์ที่ใช้ในการควบคุมกำกับการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจของไทยเพื่อการบังคับใช้กฎหมายนั้นจะเห็นได้ว่ายังไม่มีความชัดเจน ดังปรากฏในประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีเล่ม 2 ตอน 1 ประเภทบริหาร ลักษณะที่ 22 การแต่งเครื่องแบบ บทที่ 13 การพกพาอาวุธปืน ดาบปลายปืน และตะบองได้กำหนดไว้เฉพาะในเรื่องของพกหรือพาอาวุธปืนไปในถนนหลวง ทางหลวง หรือในที่สาธารณะสถาน

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่องปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืนในการเข้าเผชิญเหตุหรือการเข้าระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ จุฑามาศ นิสารัตน์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เว้นแต่กรณีกำหนดไว้ในประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีดังกล่าว³ รวมทั้งคู่มือการปฏิบัติมาตรฐานสำหรับเจ้าหน้าที่สายตรวจและเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ประสบเหตุ ปี 2559

หากพิจารณามาตรการทางกฎหมายในการใช้อาวุธของตำรวจในการระงับเหตุของนานาชาติประเทศทั่วโลกพบว่ามาตรการทางกฎหมายที่ควบคุมกำกับการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจมี 4 ประเภท กล่าวคือ⁴

- 1) การใช้หลักกฎหมายป้องกันตามกฎหมายอาญา (Criminal defence) เช่น ไทย เยอรมัน เป็นต้น
- 2) การตรากฎหมายในการใช้อาวุธปืนไว้ในกฎหมายตำรวจ (Police law) เช่น โปแลนด์ สเปน เป็นต้น
- 3) การควบคุมกำกับการใช้อาวุธปืนในประมวลจริยธรรมหรือประมวลการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจ (Code of police ethics or Code of practice) เช่น อังกฤษ เป็นต้น
- 4) การตรากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อาวุธของตำรวจขึ้นมาโดยเฉพาะ (Specific law of gun use) เช่น ไต้หวัน ญี่ปุ่น เป็นต้น

2. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้หลักกฎหมายป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญาในการใช้อาวุธปืนในการเข้าเผชิญเหตุหรือการเข้าระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

เมื่อพิจารณาการนำหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ประกอบคำวินิจฉัยของศาลฎีกาอันเป็นการวินิจฉัยจากปัญหาข้อเท็จจริงโดยแยกแยะตามองค์ประกอบของการกระทำที่เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายมาใช้ในการใช้อาวุธปืนในการเข้าเผชิญเหตุหรือการเข้าระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะเห็นได้ว่าการจะพิจารณาว่า การกระทำใดเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป ซึ่งนับเป็นประเด็นสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้ในการหาแนวทางในการกำหนดวิธีการในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการเข้าเผชิญเหตุ เนื่องจากหากเป็นการกระทำที่เกินสมควรแก่เหตุตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69 ผู้กระทำความผิดมีความผิดและต้องได้รับโทษตามกฎหมายหากวิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริงตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาในแต่ละองค์ประกอบของการกระทำที่เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อหาแนวทางในการใช้อาวุธในการป้องกันที่จะทำให้เจ้าพนักงานสามารถนำมาปรับใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสรุปแนวทางได้ดังนี้

ประการแรก การกระทำของผู้ก่อภัยนั้น ต้องเป็นการกระทำที่ถึงขั้นเป็นการกระทำที่เป็นความผิดตามกฎหมายแล้วผู้ป้องกันจึงจะสามารถอ้างกระทำการตอบโต้ป้องกันได้ แต่จากการศึกษาแนวคำพิพากษาศาลฎีกากลับพบว่า ข้อเท็จจริงในบางกรณีแม้การกระทำของผู้ก่อภัยอันตรายจะยังไม่มีการกระทำที่ถึงขั้นเป็นความผิดตาม

³ ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่ม 2 ตอน 1 ประเภทบริหาร ลักษณะที่ 22 การแต่งเครื่องแบบ บทที่ 13 การพกพาอาวุธปืน ดาบปลายปืน และตะบอง ข้อ 1-7.

⁴ เป็นการแบ่งของผู้เขียนจากการสำรวจกฎหมายควบคุมกำกับการใช้อาวุธปืนในเว็บไซต์ <https://www.policinglaw.info/>

กฎหมาย หากแต่เป็นเพียงแค่การเตรียมการเพื่อกระทำความผิดบางอย่างเกิดขึ้นแล้ว และเป็นที่มั่นใจได้ว่าจะได้กระทำความผิดถึงขั้นลงมือต่อไปอย่างแน่นอน ผู้ป้องกันก็สามารถอ้างสิทธิในการป้องกันได้ทันที โดยที่ไม่ต้องรอให้ผู้นั้นลงมือกระทำความผิดเสียก่อน

ประการที่สอง ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงนั้น โดยหลักกฎหมายขององค์ประกอบในส่วนนี้ ย่อมหมายถึงการที่ผู้ก่อภัยอันตรายได้กระทำให้ผู้จะได้รับภัยอันตรายได้รับอันตรายในขณะนั้นหรือทันทีที่ก่อภัยแล้ว แต่จากการศึกษาถึงแนวคำพิพากษาศาลฎีกากลับพบว่า ในข้อเท็จจริงบางกรณีแม้จะยังไม่มีกระทำให้เป็นความผิด และภัยอันตรายยังไม่ใกล้จะถึงก็สามารถอ้างสิทธิในการป้องกันได้ หากภัยอันตรายนั้นมีโอกาสที่จะมาถึงตัวผู้รับภัยอันตรายได้อย่างแน่นอนแล้ว ผู้ที่จะได้รับภัยอันตรายก็สามารถกระทำการโต้ตอบกลับไปโดยอ้างว่าเป็นการกระทำเพื่อป้องกันได้ แม้ภัยอันตรายนั้นยังไม่อาจถือเป็นความผิดต่อกฎหมายก็ตาม แต่เป็นภัยที่คาดหมายได้ว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน ผู้ที่จะได้รับภัยอันตรายมีสิทธิที่จะกระทำการโต้ตอบไปโดยถือว่าเป็นการป้องกันโดยชอบแล้ว

ประการที่สาม ศาลได้นำหลักการพิจารณาถึงการกระทำพอสมควรแก่เหตุ มาจากตามทฤษฎีกฎหมายที่สำคัญอยู่ 2 ทฤษฎี นั่นคือ ทฤษฎีสัดส่วนของภัย และทฤษฎีวิถีทางน้อยที่สุด กล่าวคือ ในเรื่องการตัดสินใจในการใช้อาวุธปืนของผู้รับภัยอันตรายในการป้องกันภัยอันตรายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงทั้งตามทฤษฎีสัดส่วนควบคู่ไปกับทฤษฎีวิถีทางน้อยที่สุดเข้าด้วยกัน โดยทั่วไปแล้วการใช้อาวุธปืนเป็นการกระทำพอสมควรแก่เหตุตามหลักสัดส่วนนั้น ซึ่งมักมีผู้เข้าใจว่าต้องเป็นการใช้อาวุธที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน เช่น การใช้อาวุธปืนเพื่อป้องกันจะสามารถกระทำได้อาจเกิดจากภัยอันตรายที่เกิดจากการใช้อาวุธปืนด้วยกันทั้งสองฝ่ายเท่านั้น หรือการใช้อาวุธมีดก็ต้องมีการใช้มีดหรืออาวุธที่มีลักษณะในการใช้งานเช่นเดียวกับมีด จึงจะถือว่าได้สัดส่วนกัน แต่จากการศึกษาแนวคำพิพากษาศาลฎีกาพบว่าในข้อเท็จจริงบางกรณีแม้จะมีการใช้อาวุธปืนต่อผู้ก่อให้ภัยอันตรายที่มีได้ใช้อาวุธปืนก็อาจถือว่าเป็นการกระทำที่พอสมควรแก่เหตุได้เช่นกัน หากปรากฏพฤติการณ์ว่าภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงนั้นมีขนาดและความรุนแรงที่มากกว่า

3. ปัญหาการขาดมาตรการควบคุมกำกับที่ชัดเจนในการควบคุมกำกับในการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การที่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายควบคุมกำกับในการใช้อาวุธปืนกรณีที่ต้องระงับเหตุหรือเผชิญเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างชัดเจนทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมักจะถูกดำเนินคดีจากการใช้อาวุธปืนในกรณีดังกล่าว ทั้งนี้ หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2565 หมวด 6 วินัยและการรักษาวินัย แต่ได้กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร. ว่าด้วยจรรยาบรรณตำรวจ ข้อ 3 (9) ข้าราชการตำรวจต้องตระหนักว่าการใช้อาวุธกำลัง หรือความรุนแรง เป็นมาตรการที่รุนแรงที่สุด โดยอาจใช้อาวุธ กำลัง หรือความรุนแรงได้ต่อเมื่อมีความจำเป็นภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบแบบแผนไม่ได้กล่าวถึงการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่

อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในการใช้อาวุธ

แต่หากเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าทุกประเทศมีการกำหนดมาตรฐานในการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานองค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืนของเจ้าพนักงานในการบังคับใช้กฎหมาย ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษและญี่ปุ่นปรากฏตามตารางข้างล่างนี้ ได้มีการกำหนดการกำหนดมาตรฐานในการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อเป็นการ ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเพื่อความสงบสุขของสังคมจึงเป็นการสมควรที่ประเทศไทยจะได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

ประเด็น	สหประชาชาติ	สหรัฐอเมริกา	อังกฤษ	ญี่ปุ่น	ไทย
กฎหมายการใช้ อาวุธปืนในการ เข้าเผชิญเหตุ หรือการเข้า ระงับเหตุของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	ประมวลระเบียบ การปฏิบัติของ เจ้าหน้าที่ที่มี อำนาจหน้าที่ บังคับใช้ กฎหมาย	Chapter 44 Firearms ของ Crimes and Criminal Procedure Code	คู่มือปฏิบัติการใน การใช้อาวุธปืน ของตำรวจ ปี 2003 ซึ่งออกโดย อาศัยอำนาจ พระราชบัญญัติ ตำรวจ ปี 1996	พระราชบัญญัติ การปฏิบัติหน้าที่ ของตำรวจ ก.ศ. 1948 มาตรา 7	กฎ ก.ตร.ว่าด้วย จรรยาบรรณของ ตำรวจ พ.ศ.2566 ข้อ 3 (9)

เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีมาตรการกฎหมายควบคุมกำกับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทำหน้าที่ปราบปรามอาชญากรรมให้สามารถใช้อาวุธปืนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม จึงเห็นควรเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืนในการเข้าเผชิญเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อป้องกันภัยอันตรายอันเกิดจากการต่อสู้ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นการสอดคล้องกับกฎ ก.ตร.ว่าด้วยจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.2566 ข้อ 3 (9)

4. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดพฤติการณ์ของการใช้อาวุธปืนในการเข้าเผชิญเหตุหรือการเข้าระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

แม้ว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ออกหนังสือยุทธวิธีตำรวจ ปี 2561 ให้ผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นแนวทางในการฝึกทักษะให้เกิดความชำนาญอย่างเป็นระบบมาตรฐานสากล เกิดความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนำเสนอของเอกสารสารเปรียบเสมือนข้อเสนอแนะในการปฏิบัติเท่านั้นมิได้ถือว่าเป็นวินัยของตำรวจดังเช่นกฎ ก.ตร.ว่าด้วยจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.

2566 หากไม่ปฏิบัติตามแล้วจะถือว่าเป็นการผิดวินัย เนื่องจากหนังสือยุทธวิธีฯ ดังกล่าวไม่ได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2565

ในต่างประเทศได้มีการบัญญัติกฎหมายกำหนดพฤติการณ์ไว้อย่างชัดเจน ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ในกฎหมายของมลรัฐฟลอริดา (Florida) มาตรา 776.05 ดังที่กล่าวไว้ในประเทศอังกฤษได้ประกาศใช้คู่มือปฏิบัติการในการใช้อาวุธปืนของตำรวจ ปี 2003 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติตำรวจ ปี 1996 (the Police Act 1996) ได้กำหนดพฤติการณ์ของการใช้อาวุธปืนอย่างละเอียดรวมถึงปัจจัยแวดล้อมที่เจ้าหน้าที่ในการตัดสินใจใช้อาวุธปืน

5. ข้อเสนอแนะ

ในการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจในการพกพาและใช้อาวุธปืนได้ตามกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในสังคม ในขณะที่เดียวกันเจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมมีสิทธิในป้องกันชีวิตร่างกายของตนและเหยื่ออาชญากรรมตามที่บัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 เช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป หากพิจารณากฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น ซึ่งมีการบัญญัติในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกับประเทศไทยกรณีนี้จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแต่อย่างใด เพราะการใช้สิทธิป้องกันชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของตนเองหรือผู้อื่นเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ยอมรับโดยรัฐธรรมนูญทุกประเทศในโลก

แต่กรณีของมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกำกับการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในประเทศไทยนั้น เห็นได้ว่ามีเพียงกฎ ก.ตร.ว่าด้วยจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.2566

ข้อ 3 (9) ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2565 ซึ่งมีได้กำหนดรายละเอียดไว้แต่ประการใด

ผู้เขียนเห็นควรเสนอแนะในการร่างพระราชบัญญัติ การใช้อาวุธปืนในการเข้าเผชิญเหตุหรือระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พ.ศ. โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญดังนี้

1) มีการกำหนดลักษณะและพฤติการณ์ในการใช้อาวุธปืนในการเผชิญเหตุ โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้อาวุธปืนในการป้องกันอันตรายได้ก่อนที่จะมาถึง โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของผู้ก่อเหตุร้าย และสภาพแวดล้อมตามความหนักเบา ซึ่งสามารถแบ่งเป็นขั้นตอนในการตัดสินใจดังนี้

1.1) การใช้คำสั่งด้วยวาจา ในกรณีที่เหตุร้ายยังไม่รุนแรงมาก ให้ใช้วิธีการสั่งให้คนร้ายยอมเลิกการกระทำความผิด และให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเตรียมอาวุธปืนไว้สำหรับใช้ในการป้องกันหากมีความรุนแรงมากขึ้น

1.2) การใช้เทคนิคตอบโต้ด้วยอาวุธปืนที่ทำให้ไม่ถึงแก่ความตาย หากคนร้ายมีอาวุธที่ไม่ใช่อาวุธปืน แต่อาจทำอันตรายถึงขั้นบาดเจ็บ เสียชีวิต และ ไม่หยุดการกระทำอันเป็นอันตรายดังกล่าว ให้ใช้อาวุธปืนยิงไป

ยังจุดที่ไม่ทำให้ถึงแก่ความตาย หากพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถหยุดหรือควบคุมคนร้ายได้ให้ใช้กำลังในขั้นถัดไป

1.3) การใช้กำลังขั้นเด็ดขาดโดยการใช้อาวุธปืน กรณีคนร้ายจะใช้อาวุธ ทำอันตรายเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือบุคคลอื่นที่เสี่ยงต่อการได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือเสียชีวิต เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยวิธีอื่นเพื่อหยุดยั้งอันตรายที่กำลังจะเกิดขึ้นภายในเวลาอันจำกัด ให้ใช้อาวุธปืนเพื่อหยุดยั้งการกระทำของคนร้ายได้

โดยในการตัดสินใจในการใช้อาวุธปืนเพื่อระงับเหตุจะต้องพิจารณาถึง ความรุนแรงของอาวุธ ปฏิกริยาและจำนวนคนร้ายประกอบด้วยเป็นสำคัญ

2) ในกรณีที่การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นไปตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ให้ถือเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 และไม่ถือว่าเป็นการกระทำเกินสมควรแก่เหตุตาม มาตรา 69

3) ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการเข้าเผชิญเหตุด้วยทุกกรณี

เอกสารอ้างอิง

กฎ ก.ตร.ว่าด้วยจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.2566

คู่มือการปฏิบัติมาตรฐานสำหรับเจ้าหน้าที่สายตรวจและเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ประสบเหตุ ปี 2559.

ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่ม 2 ตอน 1 ประเภตบริหาร ลักษณะที่ 22 การแต่งเครื่องแบบ บทที่

13 การพกพาอาวุธปืน คาบปลายปืน และตะบอง ข้อ 1-7.

พระราชบัญญัติสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2565.

<https://www.policinglaw.info/>